

Memurlara Vekalet Görevi Verilmesi ve Vekil Memurların Mali Hakları

Bu makalede, devlet memurlarına vekalet görevi verilmesi, vekalet aylığının hangi şartlarda ödeneceği, tedvir uygulamasının hukuki olup olmadığı ve vekaleten görevlendirmeye ilişkin diğer bir çok husus değerlendirilmiştir.

Memurlara Vekalet Görevi Verilmesi ve Vekil Memurların Mali Hakları

Halil MEMİŞ

I- GİRİŞ

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 1. maddesi uyarınca, belediyeler, il özel idareleri ve bunlar tarafından oluşturulan birlikler bu Kanunun kapsamındadır.

Bu şu anlama gelmektedir. Bu kurumlarda istihdam edilen memurlara, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu uygulanır.

Memur hukukumuz, kadro esas bir rejimdir. Zira Kanunun 33. maddesinde, kadrosuz memur çalıştırılmayacağı hükme bağlanmıştır.

Esas olan, kadroların asaleten atanmış memurlarla doldurulması, kamu görevlerinin kadroları asaleten dolduran memurlarla yürütülmesidir. Ancak, bazı durumlarda kadroları dolduran memurlar bu kadrolardan ayrılabilir, geçici veya sürekli bir şekilde bu kadrolar boşalabilir.

Ancak bu kadrolar marifetiyle yürütülecek kamu hizmetlerinin ve görevlerinin devam etmesi zorunluluğu vardır.

Bu durumda, mevzuatımızın öngördüğü alternatif istihdam şekilleri söz konusudur. Bunlardan bir tanesi de, vekalet müessesesidir.

Personel hukukuna ilişkin birçok konuda olduğu gibi, vekalet müessesesi konusunda da uygulamada çok farklı anlayışlar, çok farklı kabuller ve öngörüler mevcuttur. Evet konu

çok karmaşık gibi görünmektedir. Ancak, vekalet konusunda cevapsız hiçbir hususta söz konusu değildir.

Biz bu yazımızda tereddütlü gibi görünen ve cevapsız olduğu düşünülen konular üzerinde de durmak suretiyle, ezber bozmaya çalışacağız. Evet, “ezber bozmaya” çalışacağız. Ne yazık ki, uygulamada kanunlaştırdığımız yanlışlar, değiştirilmesi en zor olan kabuller haline gelmiştir.

Devlet memurlarına vekalet görevi ve vekalet aylığı verilebilme şartları; 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 86. maddesinde düzenlenmiştir. Yukarıda da belirtildiği üzere kamu görevlerinin esas olarak, asıl memurlar eliyle görülmesi gerekir. Bilindiği üzere kamu görevleri, memurlar eliyle yürütülür. Kamu görevlerinin kesintisiz yürütülmesi gerekmektedir.

Ancak, kadroları dolduran memurlar çok değişik nedenlerle sürekli veya geçici olarak buldukları kadroları boşaltabilirler. Geçici olarak kadroların boşalması halleri, kanuni izin, geçici görev, görevden uzaklaştırma v.s. gibi değişik nedenlerle, kadroyu işgal eden memurun geçici olarak bu görevden ayrılması halleridir. Bu durumda, bu kadro dolu bir kadrodur. Yani bu kadroyu asaleten işgal eden, ancak geçici olarak ayrılan bir memur vardır. Bu ayrılma nedeni bittiğinde, fiilen görevine dönecektir.

Boş kadro ise, hiçbir şekilde hiçbir memur tarafından doldurulmayan, yani hiçbir memurun atanmasının yapılmadığı bir kadrodur.

Memurlara “Vekalet görevi ve aylık verilmesinin şartları” 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 86. maddesinde düzenlenmiştir. Madde hükmüne göre; “Memurların kanuni izin, geçici görev, disiplin cezası uygulaması veya görevden uzaklaştırma nedenleriyle işlerinden geçici olarak ayrılmaları halinde yerlerine kurum içinden veya diğer kurumlardan veya açıktan vekil atanabilir.

Bir görevin memurlar eliyle vekaleten yürütülmesi halinde aylıksız vekalet asıldır.

Ancak, ilköğretmenliği (Yaz tatili hariç), tabiplik, dış tabipliği, köy ve beldelerdeki ebelik ve hemşirelik, eczacılık, mühendis ve mimarlık, veterinerlik, köy ve kasaba imamlığına ait boş kadrolara, Maliye Bakanlığının izni (mahalli idarelerde izin şartı aranmaz) ile açıktan vekil atanabilir.(1)(2)

Aynı kurumdan birinci fıkrada sayılan ayrılmalar dolayısıyla atanan vekil memurlara vekalet görevinin 3 aydan fazla devam eden süresi için, kurum dışından veya açıktan atananlarla kurum içinden ilköğretmenliğine atanan öğretmenler ile veznedarlık görevine atananlara göreve başladıkları tarihten itibaren vekalet aylığı ödenir.

Bu Kanuna tabi kurumlarda çalışan veteriner hekim veya hayvan sağlık memurları, veteriner hekim veya hayvan sağlık memuru bulunmayan belediyelerin veterinerlik

veya hayvan sağlık memurluğu hizmetlerini ifa etmek üzere bu hizmetlerle ilgili kadrolara vekalet aylığı verilmek suretiyle atanabilirler.

Yukarıda sayılan haller dışında, boş kadrolara ait görevler lüzum görüldüğü takdirde memurlara ücretsiz olarak vekaleten gördürülebilir.

Bu Kanuna tabi kurumlarda, mali, nakdi ve aynı sorumluluğu bulunan saymanlık kadrolarının boşalması halinde bu kadrolara işe başladıkları tarihten itibaren vekalet aylığı verilmek suretiyle memurlar arasından atama yapılabilir.”

Vekalet aylığının miktarı Kanununun 175. maddesinde, zam ve tazminatların ödenme şartları ise 152. maddesinde düzenlenmiştir.

657 sayılı Kanun çerçevesinde vekalet öncelikle ikiye ayrılır:

- 1-** Boş kadroya vekalet.
- 2-** Boş olmayan kadroya vekalet.

Bu ana kategorileştirmeyi de kendi içinde üçe ayırabiliriz.

- 1-**Kurum içinden vekalet
- 2-**Kurum dışından vekalet
- 3-**Açıktan vekalet.

Bu üç durum, hem boş kadrolar hem de dolu (geçici boş) kadrolar için söz konusu olabilir.

II- VEKALET EDEBİLECEK MEMURLAR

Vekalet konusundaki incelemelerin bir çoğunda bizim katılmadığımız bir algılama ve kabul mevcuttur. Bu da, bir memurun bir kadroya vekaleten görevlendirilebilmesi ve vekil olarak addedilebilmesi için, vekaleten görevlendirilen kadro için asilde aranan şartları taşıyıp taşımayacağı ile ilgilidir.

Vekaleten görevlendirmede asilde atananlarda aranan şartların aranacağını ileri sürenler veya kabul edenler, temel dayanak olarak 99 Seri Nolu Devlet Memurları Kanunu Genel Tebliğini referans olarak almaktadırlar. Şimdi konuyu, anılan Tebliğ üzerinden giderek açıklamaya çalışalım. 24.04.1987 tarihinde yayımlanan 99 Seri Nolu Devlet Memurları Kanunu Genel Tebliğinin tam metni şu şekildedir:

"1- Bir görevin vekaleten yürütülmesi halinde görevin gerekleri ve nitelikleri değişmeyeceğinden bu görevi vekaleten yürütecek olanların asil memurda aranan şartlara sahip olmaları gerekmektedir. Bu sebeple;

a) 1-4 üncü dereceli kadrolara vekalet edeceklerin 657 sayılı Kanunun 68 inci maddesinde belirtilen şartları haiz olmaları,

b) 5-15 inci dereceli kadrolara vekalet ettirileceklerin öğrenim durumları itibariyle tespit olunan yükselinebilecek dereceyi aşmamak kaydıyla vekalet ettirilecekleri kadronun derecesinin, kazanılmış hak aylık derecesinin üç üst derecesinden fazla olmaması,

gerekmektedir.

Danıştay 3. Dairesinin 02.11.1977 tarih ve E.1977/1117, K. 1977/1035 sayılı kararında da; “..... Kanun koyucunun bu hükümden (657 sayılı Kanunun 68/B maddesi) maksadı 1 ve 2 nci derece kadrolu görevleri yürütecek olan kişilerin asgari bir tecrübeye sahip olmalarını ve hizmetin bu niteliklere sahip kişiler tarafından yürütülmesini temindir.

Bu görevlere vekil olarak atanacaklar asilin tüm yetkilerini haiz olacaklarına ve vekil atanması halinde görevin niteliği ve gerekleri değişmeyeceğine göre asilde aranacak şartların vekilde de bulunması hizmetin yürütülebilmesi için zorunludur.

Kanunun vekalet görevini düzenleyen 86 ncı maddesi bu kuralı bertaraf eden herhangi bir ilkeye yer vermemiştir.” denilmektedir.

2- Asilde aranan şartlara sahip vekil memur bulunamadığı takdirde, hizmetin aksamadan yürütülebilmesi bakımından herhangi bir şekilde boşalmış veya boş bulunan bir görevin öncelikle varsa yardımcıları yoksa asilde aranan şartlara en yakın personel tarafından tedviren gördürülmesi mümkün görülmektedir.

3- 657 sayılı Kanunun vekalet ücreti ödenmesine ilişkin 175 inci maddesine göre, tedvir dolayısıyla herhangi bir ödeme yapılması mümkün bulunmamaktadır.”

Ancak; 631 sayılı KHK ile 657 sayılı Kanunun 175. maddesine eklenen bir fıkra ile şu hüküm getirilmiştir: “Kurum içinden veya diğer kurumlardan vekalet edenlere vekalet aylığı ödenebilmesi için, vekilin asilde aranan şartları taşıması zorunludur.”

Burada üzerinde titizlikle duracağımız husus, vekalet görevinin kimlere verilebileceği ve tedvir teriminin, memur hukukumuzda ne derece geçerli bir kavram olduğudur.

Türk Dil Kurumunun İnternet Sitesinde “tedvir” “1. Çevirme, döndürme.; 2. Yönetme, çekip çevirme.” “Tedvir etmek” ise “1. Çevirmek, döndürmek.; 2. Yönetmek.” olarak tanımlanmıştır.

Bunun haricinde Devlet memurları ile ilgili düzenlemelerin yer aldığı başta 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, diğer Kanunlar, Kanun Hükmünde Kararnameler, Tüzükler, Bakanlar Kurulu Kararları ve Yönetmeliklerde “tedvir” konusunda hiçbir düzenleme bulunmamaktadır.

Bunun yanında, boş veya geçici boş memur kadrolarına kimlerin vekalet edeceğini doğrudan işaret eden her hangi bir hüküm bulunmamaktadır.

Yukarıda da belirttiğimiz gibi, “tedvir” ifadesi sadece 99 Seri Nolu Devlet Memurları Kanunu Genel Tebliğinde bulunmaktadır. Bunun yanında, son uygulanan yan ödeme ve özel hizmet tazminatları ile ilgili Yan ödeme Kararnamesinin uygulanmasına yönelik “Devlet Memurları Kanunu Genel Tebliği (Seri No: 160)(11.05.2006 tarih ve 26165 sayılı Resmi Gazetede yayınlanmıştır.)(Ekler için, 11.05.2006 tarih ve 26165 sayılı Resmi Gazete’ye bakınız.)”nde “Yukarıda belirtilen tüm şartları bir arada taşımadıkları için tedviren görevlendirildikleri kabul edilecek olanlara ise bu ödemelerin yapılmasına imkan bulunmamaktadır.” cümlesinde tedvirden bahsetmektedir.

Esasında, Türk Dil Kurumunun tanımında da tedvir, yönetmek olarak tanımlandığına göre, vekalet mi tedvir mi diye tartışmanın da hiçbir mantığının olmadığını düşünüyoruz. Ancak, hukuki olarak konunun ne olduğunu da ortaya koyup, konuyu açıklığa kavuşturmak yerinde olacaktır.

Öncelikle, halen uygulamada olduğu düşünülen ve tereddütlerin doğmasına neden olan tam metnini yukarıda verdiğimiz 99 seri Nolu Tebliğ ve Tebliğ’de yer verilen Danıştay 3. Dairesi Kararına değinmek yerinde olacaktır.

Tebliğin yayınlanma tarihi 24.04.1987, Danıştay 3. Dairesinin Kararının tarihi ise 02.11.1977’dir.

Bu tarihler açıklamalarımız açısından çok büyük bir önem arz etmektedir. Bilindiği üzere, tebliğler yürürlükte olan belli bir kanuni düzenlemenin uygulanmasını açıklamak üzere yayınlanırlar. Yargı organları da, kararlarını yürürlükteki mevzuata uygun olarak verirler. Yargı kararlarının dayanağını oluşturan hukuki metinlerde değişiklik olduğunda, artık o kararların emsal olma özelliği söz konusu olamayacaktır. Kaldı ki, daire kararları içtihat olmayıp, sadece karar alınmasını gerektiren münferit olay ve onun taraflarını bağlayan niteliktedirler. Yani şaha bağlı kararlardır.

Adını ettiğimiz Tebliğ ve Danıştay Kararını etkileyen bir değişiklik 631 sayılı KHK ile yapılmıştır. 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (13/07/2001 tarih ve 24461 mükerrer sayılı R.G.de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.) ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 175. maddesine eklenen fıkra, vekalet görevinin kimlere verilebileceği konusunda yeni bir dönem başlatmış, anılan Tebliği ve Danıştay Kararını hükümsüz kılmıştır.

Bahsi geçen fıkra “Kurum içinden veya diğer kurumlardan vekalet edenlere vekalet aylığı ödenebilmesi için, vekilin asilde aranan şartları taşıması zorunludur.” hükmünü ihtiva etmektedir.

Bu hükmün mefhumu muhalifinden anlaşılabilir şudur: Asilde aranan şartı taşıma, vekalet etmek için değil vekalet aylığı alabilmek için (ödeyebilmek için) geçerli olan bir şarttır. Fıkra, “..... vekalet aylığı ödenebilmesi için,” demek suretiyle bunu açıkça ortaya koymaktadır. Aksi durumda, vekalet etmek için de, asilde aranan şartların aranacağı kastedilmiş olsa idi “..... vekalet edilebilmesi için” ifadesinin de kullanılması gerekirdi.

Özetle; memuriyet kadrolarına 657 sayılı Kanunda belirtilen ana esaslar çerçevesinde kadro derecesine veya müktesebine bakılmaksızın tüm memurlar vekaleten görevlendirilebilir veya atanabilirler. Ancak, vekalet aylığının ödenebilme şartı, vekil memurun vekalet ettiği kadro için asilde aranan şartları taşımasıdır. Bu hükümle beraber, esasında kanuni metinlerde bulunmamasına rağmen, sadece 99 seri nolu Tebliğ ile ifade edilen tedvir tanımlaması da artık kullanılmamalıdır.

Tedvir tanımlaması, her hani bir kadro karşılık gösterilmeden, diğer bir ifade ile kadro olmadan yapılan görevlendirmelerde kullanılabilir. Örneğin esasında teşkilat şemasında bulunmamakla beraber, Fen İşleri Müdürlüğünü yapılan faaliyetlerle paralel kısımlara ayırmak, bir memura da kadrosu olmadığı halde oluşturulan kısım sorumluluğunu vermek, tedvire verilebilecek en iyi örnek olacaktır.

Netice itibarıyla; memuriyet kadrolarına yukarıda belirtilen ana esaslar çerçevesinde kadro derecesine veya müktesebine bakılmaksızın tüm memurlar vekaleten bakabilirler. Ancak, vekalet aylığının ödenebilme şartı, vekil memurun vekalet ettiği kadro için asilde aranan şartları taşımasıdır.

III- BOŞ OLMAYAN (DOLU) KADROYA VEKALET:

Memurların görevlerinden geçici olarak ayrılmaları halinde kadroları da geçici olarak boşalmaktadır. Yukarıda verilen 86. maddenin birinci fıkrasına göre bu geçici ayrılma halleri; memurların kanuni izin, geçici görev, disiplin cezası uygulaması veya görevden uzaklaştırma nedeniyle oluşmaktadır. Bu durumda, görevlerinden geçici olarak ayrılan memurlara ait ve geçici olarak boşalan ve aslında dolu olan (boş olmayan) kadrolara vekil memur atanabilir.

Kanuni izinler; yıllık izin, mazeret izni, hastalık izni, aylıksız izin, yurt dışında hizmet alma, yurt dışına gönderilme gibi hallerdir. Memurun, bu gibi durumlarda kadrosu ile ilişkisi kesilmediğinden bu kadrolar doludur.

Anılan 86. maddede yer alan disiplin cezası uygulaması sonucu memurların görevlerinden geçici olarak ayrılması hususu, disiplin cezalarını düzenleyen Kanunun 125. maddesinde yapılan değişikliklerle hükmünü kaybetmiştir. Bu nedenle bu durumun geçerliliği kalmamıştır. Kanunun 141. maddesine göre; görevden uzaklaştırılan memurun kadrosu ile bağlılığı devam ettiğinden böyle bir durumda da kadro doludur.

Yukarıda bahsedilen nedenlerle, bir kadronun geçici olarak boşalması halinde; görevlerinden geçici olarak ayrılan memurların yerine;

- Kurum içinden,
- Diğer kurumlardan,
- Açıktan vekil atanabilir.

Açıktan vekil atanabilmesi için, meslek grubu haricinde kanunla hiçbir şart aranmamıştır.

Ancak, görevlerin daha iyi ve sağlıklı yürütülmesi amacıyla, bu tür vekil atamalarında görevin niteliklerine ve kamu hizmetinin önemine göre gerekli asgari şartların aranarak atama yapılması en akılcı yol olacaktır.

IV- BOŞ KADROYA VEKALET:

A) Açıktan Vekalet:

Yukarıda da belirtildiği gibi, üzerinde herhangi bir kamu görevi bulunmayan bir kimsenin kamu görevlerine vekalet etmesi mümkündür. Ancak, kanun koyucu bu kamu görevlerini sınırlı tutmuş ve ismen saymıştır.

Açıktan vekil atanabilecek kadrolar şunlardır:

- İlkokul öğretmenliği (Yaz tatili hariç),
- Tabiplik,
- Dış tabipliği,
- Köy ve beldelerdeki ebelik ve hemşirelik,
- Eczacılık,
- Mühendis ve mimarlık,
- Veterinerlik,
- Köy ve kasaba imamlığına ait boş kadrolar.

Bu kadrolara, Maliye Bakanlığının izni ile açıktan vekil ataması yapılabilir.

Mahalli idarelerde, açıktan vekil atanabilecek kadrolar ise şunlardır:

- Tabiplik,

- Diş tabipliği,
- Eczacılık,
- Mühendislik ve mimarlık,
- Veterinerlik kadroları.

Mahalli idarelerde bu kadrolara atanmak için diğer kurumlarda olduğu gibi Maliye Bakanlığı izni şartı aranmaz.

Bu görevlere açıktan vekil olarak ancak, bu mesleklerden olan kimseler atanabilir.

Mahalli idarelerin boş bulunan tabiplik, diş tabipliği, eczacılık, mühendislik ve mimarlık, veterinerlik kadrolarına; bu unvanları iktisap etmiş ve meslekten olan kişilerden (memur olmayanlardan) açıktan vekil ataması yapılması mümkündür. Bu atamalar için herhangi bir merciden izin alınmasına gerek bulunmamakta, sadece atamaya yetkili amir olan vali, belediye başkanı ve birlik başkanının ataması yeterli olmaktadır. Ancak; 5393 sayılı Belediye Kanununun 49. maddesinde yer alan sınırlamaları dikkate almak, oradaki şartlara göre izin alınması gerekiyorsa izin almak gerekmektedir.

B) Memurlar Arasından Vekalet:

Bir görevin memurlar eliyle vekaleten yürütülmesi halinde, esas olan, bu vekaletin aylıksız olmasıdır. Bu esas kuralın yanında, bazı durumlarda ücretli vekalet öngörölmüştür. Bunlar şunlardır:

a) Ayni, nakdi ve mali sorumluluğu gerektiren saymanlık ve veznedarlık kadrolarının boşalması halinde, bu kadrolara memurlar arasından vekaleten atanacak görevlilere, işe başladıkları günden itibaren vekalet aylığı verilir. Bu kadrolara atanacak görevliler kesinlikle memur olmalıdır. Bu görevlere açıktan vekalet suretiyle atama yapılamaz.

Mahalli idarelerden belediye idarelerinde sıkça karşılaşılan bir uygulama şudur: Genellikle yeni seçilen belediye başkanları, bazı kilit durumdaki görevlileri gerekçeli veya gerekçesiz olarak görevlerinden almaktadır. Bazı durumlarda da, görevini yapamadığı gerekçesi ile daha düşük görevlere vekaleten atamaktadırlar. Danıştay bu tür görevlendirmeleri uygun bulmamaktadır:

“..... Belediye Başkanlığı Muhasebecisi olan davacı, belediye tahsildarlığına 657 sayılı Kanunun değişik 86 ncı maddesi uyarınca vekaleten atanmasına ilişkin davalı idare işleminin iptalini talep etmektedir.

Davalı idare işlemine gerekçe olarak davacının muhasebecilik görevini başaramadığını ileri sürmektedir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 1897 sayılı Kanunla değişik 76 ncı maddesi, kurumların görev ve unvan eşitliği gözetmeksizin kazanılmış hak aylık dereceleriyle memurlarını buldukları kadro derecelerine eşit veya 68 inci maddedeki esaslar çerçevesinde daha üst, kurum içinde aynı veya başka yerlerdeki diğer kadrolara naklen atayabilecekleri hükmünü amirdir. Maddenin amacı, kamu hizmetlerinin daha iyi yürütülebilmesi ve memurların daha verimli olabilecekleri alanlarda çalıştırılması olup bu gaye ile idarelere bir takdir hakkı tanınmıştır. Diğer taraftan, aynı Kanunun değişik 86 ncı maddesinde vekalet görevinin ne şekilde yürütüleceği ve aylık verilmesinin şartları düzenlenmiştir.

Maddenin birinci fıkrası memurların kanuni izin, geçici görev, disiplin cezası uygulaması veya görevden uzaklaştırma nedenleriyle işlerinden geçici olarak ayrılmaları halinde yerlerine kurum içinden veya diğer kurumlardan veya açıktan vekil atanabileceğinin ve altıncı fıkrası da bu haller dışında boş kadrolara ait görevlerinin lüzum görüldüğü takdirde memurlara ücretsiz olarak vekaleten gördürülebileceği hükmünü getirmiştir. Maddenin amacı memurların kadroları ile irtibatları kesilmeden başka görevleri maddedeki şartlar dahilinde ücretli veya ücretsiz yürütmeleri olup bu maddenin ve memurun kendi görevini başaramadığı gerekçesi ile başka bir göreve vekalet ettirilmesi suretiyle kullanılması amacına aykırı düşer.

Zira bir memurun görevini gereği gibi yerine getirmemesi halinde yerine getirebileceği bir göreve nakledilme durumu yukarıda anılan 76 ncı madde ile idarelere tanınmıştır. Ancak aynı Kanunun 86 ncı maddesinin bu amaca yönelik olarak kullanılması vekalet müessesesi ile bağdaşmaz.

Bu durumda belediye muhasebecisi olan davacının boş olan belediye tahsildarlığına, muhasebeciliği başaramadığı gerekçesi ile vekaleten atanmasında vekalet müessesesi ile güdülen amaca aykırılık olması nedeni ile mevzuata uyarlık bulunmadığından dava konusu işlemin iptaline .... karar verildi." (5.D. 23.5.1978/E.1975/8040,K.1978/1882)

b) 657 sayılı Kanuna tabi kurumlarda çalışan veteriner hekim veya hayvan sağlık memurları, veteriner hekim veya hayvan sağlık memuru bulunmayan belediyelerin veterinerlik veya hayvan sağlık memurluğu hizmetlerini ifa etmek üzere bu hizmetlerle ilgili kadrolara vekalet aylığı verilmek suretiyle atanabilirler.

Böyle bir atamanın yapılabilmesi için, böyle bir kadronun boş olmasının yanı sıra belediyede veteriner hekim veya hayvan sağlık memurunun da bulunmaması gerekir. Şöyle ki; veteriner kadrosu iki tane olan bir belediyede bu kadrolardan bir tanesi dolu ise diğerine vekaleten veteriner atanamaz. Aynı durum, hayvan sağlık memuru için de geçerlidir.

Özetle; vekalet ücreti vermek suretiyle, saymanlık, veznedarlık, veteriner hekim ve hayvan sağlık memurlukları haricindeki görevlere ücretsiz vekaletle memur

görevlendirilebilir. Vekalet aylığı verilebilmesi şartları ayrıca değerlendirmeye tabi tutulacaktır. Ancak burada, “vekalet aylığı verilmek suretiyle atanılması mümkün olmayan Belediye Tabipliğine yapılan kanuna aykırı atama işlemi ile ödenen vekalet ücretlerinin geri alınmasının yerinde olduğuna” dair, Danıştay 5. Dairesinin 9.2.1986 tarih ve E.1972/3455, K.1986/422 sayılı kararının gerekçesine değinmekte fayda mülâhaza edilmektedir. Bu kararda gerekçe olarak; “Belediye şube doktorluğuna vekaleten atanmasına dair kararın olmamış sayılmasına ve ödenmiş olan vekalet aylıklarının geri alınmasına ilişkin kararın iptali ile geri alınan miktarın tarafına verilmesi istemiyle açılan davanın; Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığında doktor olarak çalışmakta olan davacı, belediye şubesi doktorluğunu ek görev suretiyle yapmakta iken, Bakanlığın oluru ile bu göreve 30.11.1970 tarihinden geçerli olarak vekalet aylığı verilmek suretiyle atanmış ise de, 657 sayılı Yasanın 1327 sayılı Yasanın 39. maddesiyle değişik 86. maddesinin 1. fıkrası uyarınca, ancak belediyelerin veterinerlik ve hayvan sağlık memurluğu kadrolarına vekalet aylığı verilmek suretiyle veterinerlik ve hayvan sağlık memurlarının atanması mümkün olup, belediye tabiplikleri bunun dışında tutulduğundan, 657 sayılı Yasaya tabi olarak çalışan davacının bu göreve vekalet aylığı verilmek suretiyle atanmasına olanak bulunmadığı ve idarenin yasaya aykırı işlemleri her zaman geri alabileceği”ni göstermiştir.

Bu başlık altında bahsedilen hususlar dışında, boş kadrolara ait bütün görevler ihtiyaç duyulduğu ve lüzum görüldüğü takdirde memurlara ücretsiz olarak vekaleten gördürülebilir.

V- VEKALET HALİNDE MEMURLARA YAPILACAK ÖDEMELER

Vekalet halinde memurlara iki değişik ödeme yapılması söz konusudur. Bunlar;

Vekalet Aylığı ve

Zam ve Tazminat Farkıdır.

A) Vekalet Aylığı

1- Genel Olarak

Vekalet aylığı; bir göreve vekaleten yapılan atamalar sonucunda, 657 sayılı Kanunun ilgili hükümleri gereğince verilen aylıktır.

Kanunun 174. maddesine göre; vekalet aylıklarının ödenebilmesi için, görevin fiilen yapılması şarttır. Kanunun bu hükmü açıktır. Bir görev fiilen yapılmadığı sürece vekalet aylığı verilemeyecektir. Mevzuatımızda, vekalet aylığının verilebilme şartı olarak, görevin fiilen yapılması şartı getirilmiş olmasına rağmen, vekalet aylığının ne zaman ödeneceği konusunda açık bir hüküm bulunmamaktadır.

Vekalet görevi ve vekalet aylığı verilebilme şartları; 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 86. ve 175. maddelerinde düzenlenmiştir.

Vekalet aylığı ödenebilmesi için, dolu veya boş bir kadronun mevcudiyeti şarttır. Kadro olmadan, yapılan görevlendirmelerde vekalet aylığı verilmesi söz konusu değildir.

Sayıştay Temyiz Kurulunun 21.06.1994 tarih ve 23475 sayılı Kararında da; “Belediye Otobüs İşletmesi Saymanlığı görevine vekalet eden, ancak, vekaleten atama onayı bulunmayan personelin sayman vekili olarak kabul edilemeyeceği” gerekçesiyle verilen tazmin hükmünün incelenmesi neticesinde; “1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanununun 9. maddesi saymanı tanımlamakta, 14. maddesi sorumluluklarını belirtmekte, 832 sayılı Sayıştay Kanununun 42. maddesi ise “usulüne uygun olarak görevlendirilmediği halde” saymanın görevini yerine getirenlerin Sayıştay’a hesap vermek ve sorumluluk açısından sayman addolunamayacaklarını hükme bağlamaktadır.”

dendikten sonra;

“Diğer taraftan, vekalet hususu 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 86. maddesinde düzenlenmekte, boş ya da dolu bir kadroya vekaleten atanmaktan bahsedilmektedir. Başka bir deyişle, vekaleten atanmaktan söz edebilmek için boş ya da dolu bir kadronun mevcut olması gerekmektedir.

Bir görevin vekaleten yürütülebilmesi için bu göreve ait boş ya da dolu bir kadronun mevcut olması gerektiğinden, Belediye Saymanının işletme saymanlığı görevini tedviren yürüttüğü anlaşılmaktadır. Yasayla düzenlenen bir husus olmayan tedvir için vekalet aylığı ödenmesi ise mevzuata aykırı olmaktadır.”

şeklinde bir hüküm ihdas edilmiştir.

2- Vekalet Aylığının Ödenme Zamanı

Vekil memurlara, vekalet aylığının ne zaman ödeneceği uygulamada üzerinde tartışılan hususlardan bir diğeridir. Memur aylıklarının peşin ödeneceği, 657 sayılı Kanunun 164. maddesinde düzenlenmiştir. Konuya bu açıdan bakıldığında, vekalet aylığının da peşin olarak ödenmesi en doğal yol olarak görünmektedir. Ancak, vekaleten bir göreve bakan memur er veya geç vekalet görevini bırakacaktır. Ancak; vekalet görevinin ne zaman biteceğini bilmek, çoğu zaman mümkün değildir. Hatta; 174. madde hükmüne göre vekalet aylığının ödenebilmesi, bu görevin fiilen yapılmış olması şartına bağlıdır. Bu nedenlerle; vekalet aylığının peşin değil, görevin bitmesini müteakip ödenmesi en akılcı yoldur.

Vekalet aylığının; memurlara her ayın başında peşin olarak ödenen aylıktan farklı bir ödeme olduğu, vekalet aylığının ödenebilmesi için görevin fiilen yapılması gerektiği;

Sayıştay Temyiz Kurulunun 07.07.1992 tarih ve 22822 sayılı kararı ile de hüküm altına alınmıştır. Bu karara göre;

“657 sayılı Kanunun değişik 86. maddesinin son fıkrasında; “bu kanuna tabi kurumlarda, mali, nakdi ve aynı sorumluluğu bulunan saymanlık kadrolarının boşalması halinde bu kadrolara işe başladıkları tarihten itibaren vekalet aylığı verilmek suretiyle memurlar arasından atama yapılabilir.”, 174. maddesinde de “vekalet aylıklarının ödenebilmesi için görevin fiilen yapılması şarttır.” denilmektedir.

Aynı Kanunun değişik 175. maddesinde ise bir göreve vekaleten atanan memurlara vekalet edilen görevin kadro derecesinin 1. kademesinin 1/3’ünün, açıktan atananlara ise 2/3’ünün verileceği, buldukları yerden başka bir yerdeki göreve vekalet suretiyle atananlara ise Harcırah Kanununun geçici görevle başka bir yere gönderilenlere ilişkin hükümlerinin uygulanacağı belirtilmektedir.

Bütün bu hükümlerden de anlaşılacağı üzere mali, nakdi ve aynı sorumluluğu bulunan saymanlık kadrolarının boşalması halinde bu kadrolara memurlar arasından vekaleten atama yapılması ve bunlara işe başladıkları tarihten itibaren görevin fiilen yapıldığı sürece vekalet aylığı ödenmesi mümkündür.

Her ne kadar yasada vekalet aylığının gün hesabıyla ödeneceğine dair açık hüküm yok ise de; vekalet aylığına ilişkin maddeler vekalet aylığının, işe başlandığı tarihten itibaren ve görevin fiilen yapılması şartıyla ödeneceğine amirdir.

Bu da, vekalet aylığının, memurlara her ayın başında peşin olarak ödenen aylıktan farklı bir ödeme olduğunu, vekalet aylığının ödenebilmesi için görevin fiilen yapılmasının şart olduğunu göstermektedir.

Diğer yandan, Devlet Memurları İle Diğer Kamu Görevlilerinin Aylıklarının Ödeme Zamanının Değiştirilmesine Dair 289 sayılı KHK. ile ilki 15 Ekim 1987 tarihinde olmak üzere aylıkların ödeme zamanının ayın 1’inden ayın 15’ine alınması da keyfiyeti değiştirmemektedir.

Çünkü anılan Kararnamenin 1. maddesinde, aylıklarla birlikte ödenen zam ve tazminatlar, ödenekler, tayin bedeli, yakacak yardımı ile aylıklara ilişkin hükümler dairesinde ödenmesi öngörülen sair hakedişlerin ayın 15’inde ödenmesi öngörülmüştür.

Maliye Bakanlığı’nca çıkarılan 100 seri No.lu Devlet Memurları Kanunu Genel Tebliğinde de, 289 sayılı KHK.nin 1. maddesi uyarınca 15.10.1987 tarihinde yapılacak ödemelere, aylık veya ücretlerle birlikte her ay mutat ve düzenli olarak ödenmekte bulunan hakedişlerin dahil olacağı gösterildikten sonra, aylık ve ücretlerle birlikte ödenmesi mutat olmayan, ödeme için bir olayın vukuu veya belirli bir hizmetin ifası gereken ek ders ücreti, bordro üzerinde fiilen çalışma saatlerine dayanılarak ödenen

fazla çalışma ücretleri, konferans ücretleri, ikramiye, prim, ödül, döner sermaye payı, huzur hakkı, toplantı ödeneği, vekalet ücreti, bilirkişi ücreti, 6245 sayılı Kanun'a göre yapılan harcırah ödemeleri, temsil giderleri, doğum yardımı ödeneği, tedavi yardımı, cenaze giderleri, giyecek yardımı, yiyecek yardımı gibi ödemelerin dahil edilemeyeceği belirtilmek suretiyle de aylık ve ücretlerle birlikte ödenmesi mutad olmayan ödemelerin 15.10.1987 tarihinde ödenen aylıklara dahil edilemeyeceği gösterilmiştir.

Vekalet aylığının aylıkla birlikte ödenmesi mutad olmayıp ödenmesi bir olayın vukuuna diğer bir deyişle görevin fiilen yapılma şartına bağlıdır.”

3- Vekalet Aylığının Tutarı:

657 sayılı Kanununun 175. maddesi hükmünden anlaşılacağı üzere, bir göreve vekaleten atanan memurlara vekalet edilen görevin kadro derecesinin birinci kademesinin üçte biri, açıktan atananlara ise (Köy ve kasaba imamlığı kadrolarına atananlara 146. maddede yazılı asgari ücret aylık tutarından aşağı olmamak üzere) üçte ikisi verilir. Madde hükmünden anlaşılacağı üzere; bir göreve kurum içinden veya kurum dışından vekaleten atanacaklara, vekalet edilen görevin kadro derecesinin ilk kademe aylığının üçte biri, bir göreve dışarıdan (açıktan) atanacak vekillere ise, vekalet edilen kadronun ilk kademe aylığının üçte ikisi vekalet ücreti olarak ödenecektir.

Bunun yanında; 657 sayılı Kanununun 175. maddesinin dördüncü fıkrasında, sadece bir göreve açıktan vekil olarak atananlara ödenecek vekalet aylığının hesabında taban aylığına esas alınan gösterge rakamının dikkate alınacağı belirtilmiş olduğundan, kurum içinden veya diğer kurumlardan bir göreve vekaleten atananlara ödenecek vekalet ücretinin hesabında taban aylığına esas göstergelerinin dikkate alınması mümkün değildir. (Sayıştay 1. Dairesinin 20.03.1997 tarih ve 6154 sayılı Kararı.)

Uygulamada; geçici olarak boşalan kadrolara vekalet halinde, vekil memura kadroyu işgal eden asil memurun fiilen aldığı derece aylığı üzerinden mi, yoksa kadro aylığı üzerinden mi vekalet ücreti verileceği tereddüt yaratmaktadır. Bunun yanında; 657 sayılı Kanunda yapılan değişikliklerle memur intibaklarının kadro aranmaksızın yapılması sonunda kazanılmış hak aylıklarının, işgal ettikleri kadro derecelerinin üzerinde olması nedeniyle; bir kadronun geçici olarak boşalması halinde, vekalet edecek memura, asil memurun fiilen aldığı derece aylığının mı, yoksa kadro aylığının üzerinden mi vekalet aylığı ödeneceğini tartışılır hale getirmektedir. 175. madde, vekalet edilen görevin kadro derecesinden bahsettiğine göre, vekalet eden memura asil memurun kazanılmış hak aylığı olan derecenin birinci kademesinden vekalet aylığı ödenmesi mümkün değildir. O halde; o görev için, asil memurun kazanılmış hak aylığı ne olursa olsun, belirlenen kadro derecesinin birinci kademesi üzerinden vekalet aylığı ödenmesi gerekecektir.

Vekalet eden memurlara, vekalet aylığının ödenebilmesinin en önemli şartlarından biri, 175. maddeye 631 sayılı KHK ile eklenen fıkrayla getirilmiştir. Bu fıkraya göre, bir kadroya vekalet eden bir memurun vekalet aylığını alabilmesi için, asilde aranan şartları taşması gerekmektedir.

Anlaşılacağı üzere, asilde aranan şartlar vekalet emek için değil vekalet aylığının ödenmesi için gereklidir.

Bu fıkra yürürlüğe girmeden önce, asilde aranan şartları taşımayanların vekalet edemeyeceği; 24.4.1987 tarihinde yayımlanan 99 Seri Nolu Devlet Memurları Kanunu Genel Tebliğinde belirtilmişti. Bu tebliğ metni yukarıda verilmiştir.

Ancak; yukarıda da belirtildiği üzere 631 sayılı KHK ile 657 sayılı Kanunun 175. maddesine eklenen bir fıkra ile şu hüküm getirilmiştir: "Kurum içinden veya diğer kurumlardan vekalet edenlere vekalet aylığı ödenebilmesi için, vekilin asilde aranan şartları taşması zorunludur."

Bu hükmün mefhumu muhalifinden anlaşılan şudur: Memuriyet kadrolarına yukarıda belirtilen ana esaslar çerçevesinde kadro derecesine veya müktesebine bakılmaksızın tüm memurlar vekaleten bakabilirler. Ancak, vekalet aylığının ödenebilme şartı, vekil memurun vekalet ettiği kadro için asilde aranan şartları taşımasıdır. Bu hükümle beraber, esasında kanuni metinlerde bulunmamasına rağmen, sadece 99 seri nolu Tebliğ ile ifade edilen tedvir tanımlaması da artık kullanılmayacaktır.

Vekalet ücretine; açıktan atanan vekil memurlar hariç, memuriyet taban aylığı dahil değildir.

Vekalet ücretine memuriyet taban aylığının dahil edilmesi; 657 sayılı Kanunun 175. maddesinin 387 sayılı KHK.nin 4. maddesiyle değişik son fıkrasındaki hüküm doğrultusunda; ancak açıktan vekil olarak yapılacak atamalarda söz konusudur.

4- Açıktan Atanacaklara Ödenecek Vekalet Aylığı

Açıktan vekil olarak yapılan atamalarda; vekalet edilen kadronun boş olup olmadığına bakılmaksızın, açıktan atanacak vekil memura, vekalet edilen görevin kadro derecesinin ilk kademe aylığının üçte ikisi (2/3) oranında vekalet aylığı ödenecektir.

Açıktan vekil olarak atanarlara ödenecek vekalet aylığının hesabına, memuriyet taban aylığı da dahil edilir.

5- Buldukları Yerden Başka Yerdeki Bir Göreve Vekaleten Atananların Vekalet Aylığı

657 sayılı Kanunun 175. maddesine göre; buldukları yerden başka bir yerdeki bir göreve vekalet suretiyle atanarlara, Harcırah Kanununun geçici görevle başka yere

gönderilenlere ilişkin hükümleri uygulanır.

Madde hükmünden anlaşılacağı üzere; buldukları yerden başka yerlerdeki görevlere vekalet eden memurlara, Harcırah Kanunu hükümleri uygulanır. Bu gibilere vekalet aylığı ödenmeyip, Harcırah Kanunu hükümlerine göre geçici görev yolluğu ödenir.

Bunun haricinde; bulunduğu yerden başka bir yerdeki göreve açıktan vekaleten atananlara, aylık mı veya vekalet ücreti mi verileceği hususu önem arz etmektedir.

6245 sayılı Kanununun 14. maddesinin dördüncü fıkrası; başka yerdeki göreve açıktan vekaleten atananlara, yalnız gidiş ve dönüşleri için yol masrafı ve yevmiye verileceğini hükme bağlamıştır. Bunlara; vekalet görevlerinin devamı süresince geçici görev yolluğu ödenmeyecek, vekalet aylığı ödenecektir.

Başka yerdeki görevlere vekaleten görevlendirilenlere harcırah ödenmesi uygulaması, memur olanlar için geçerlidir. Zira; açıktan bir göreve vekaleten atananlar, tek bir görev yapmaktadırlar ve bunların buldukları yerlerle, vekalet ettikleri görevin bulunduğu yerin farklı olması önemli değildir. Açıktan bir göreve atananlar, tek görev yapmaktadırlar. Halbuki, memurlar vekaleten ikinci bir görevin yapılması için görevlendirilmişlerdir.

6- Açıktan Vekil Atananların Mali ve Sosyal Hakları

Açıktan atanan vekil memurlar da, kurum dışından atanan vekil memurlarda olduğu gibi, göreve başladıkları günden itibaren vekalet ücretine hak kazanırlar.

Bu aylık, vekalet ettikleri görevin kadro derecesinin 1 inci kademesinin 2/3'üdür. Bu miktara memuriyet taban aylığı da ilave edilir.

Açıktan vekil memurlar, açıktan atandıkları için kendilerine ait kadroları ve bu kadrolara ait zam ve tazminatları bulunmamaktadır. Vekalet ettikleri kadrolara ait zam ve tazminatların tamamı, 657 sayılı Kanununun 175. maddesindeki oranlar dikkate alınmaksızın tam olarak kendilerine ödenir.

Bunlar, ayrıca memurların sahip oldukları sosyal haklardan da istifade ederler.

Ayrıca, bir kadroya açıktan vekalet edenlere, bu göreve ait zam ve tazminatlar göreve başladıkları tarihten itibaren tam olarak ödenir.

Üzerinde durulması gereken hususlardan bir tanesi de, açıktan vekil olarak geçen hizmetlerin emeklilik müktesebi ve kazanılmış hak aylık derecelerinin hesabında dikkate alınıp alınmayacağıdır.

657 sayılı Kanununun 36. maddesinin "Ortak Hükümler" başlıklı bölümünün (C) bendinde; hangi hizmetlerin kazanılmış hak aylık derece ve kademesinin tespitinde

değerlendirileceği belirtilmiştir. Anılan madde ve intibaklarla ilgili ek geçici maddelerde vekil memurlukta geçen hizmet sürelerinin değerlendirileceğine ilişkin herhangi bir hüküm bulunmamaktadır.

Diğer taraftan, 5434 sayılı Kanunun 15/f maddesi uyarınca; açıktan vekil tayin edilen vekillerin kanunlarına göre, aldıkları vekillik aylık veya ücretleri tutarları üzerinden emekli keseneği kesilmektedir.

Yine, yeni uygulamaya giren 5510 sayılı Kanuna göre de, vekil memurlar Kanunun 4. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca, memurlar gibi işlem görmektedirler.

Bu itibarla, vekil memurlukta geçen hizmet süreleri; emeklilik müktesebinin hesabında dikkate alınır. Buna karşılık kazanılmış hak aylık derece ve kademesinin tespitinde değerlendirilmesi mümkün değildir.

7- Vekalet Aylığına Hak Kazanma ve Aylığın Başlangıcı

(Vekalette Mali Haklar Tablosu Yazımızın Sonunda Mevcuttur.)

a) Kurum İçinden Atanan Memurlar İçin

657 sayılı Kanunun 86. maddesinin dördüncü fıkrasında hükme bağlanan kurala göre; kanuni izin, geçici görev veya görevden uzaklaştırma nedenleriyle geçici olarak boşalan kadrolara, aynı kurumdan atanan memura vekalet görevinin ilk üç ayı için vekalet ücreti ödenmeyecektir. Vekâlet süresinin üç aydan fazla devam etmesi halinde, üçüncü ayın bitiminden, dördüncü ayın başlangıcından itibaren vekalet ücretinin ödenmesi gerekmektedir. Bu genel kuralın bazı istisnaları da mevcuttur. Buna göre; kurum içinden bazı görevlere atanan memurlara, vekaletin başlangıcından itibaren vekalet ücreti ödenecektir. Bu görevler şunlardır:

- Saymanlık,

- Veznedarlık.

Kurum içinden veznedarlık görevine atanacak vekil memura göreve başladığı tarihten itibaren vekalet aylığının ödenebilmesi için, kadronun geçici olarak boş olması gerekmektedir. Bu husus; 86. maddenin dördüncü fıkrasında şu şekilde ifade edilmiştir: "Aynı kurumdan birinci fıkrada sayılan ayrılmalar dolayısıyla atanan memurlara vekalet görevinin 3 aydan fazla devam eden süresi için, kurum dışından veya açıktan atananlarla kurum içinden ilkökul öğretmenliğine atanan öğretmenler ile veznedarlık görevlerine atanana göre başlandıkları tarihten itibaren vekalet aylığı ödenir." Düzenlenen husus, dolu bir kadroya vekalettir. O halde, veznedarlık kadrosunun boşalması halinde kurum içinden atanacak vekil memurlara vekalet ücreti ödenme imkanı bulunmamaktadır.

Aynı zamanda; Sayıştay Genel Kurulunun 11.2.1988 tarih ve 4621/2 sayılı kararında da; “.... 86 ncı maddenin beşinci ve yedinci bentlerinde belirtilen istisnalar dışında, boş olan kadrolara, bu arada boş olan veznedarlık ve ..... kadrolarına kurum içinden ya da diğer kurumlardan vekaleten atanan memurlara vekalet aylığı verilmesinin mümkün bulunmadığı,” hüküm altına alınmıştır.

Sayıştay Temyiz Kurulunun 12.01.1990 tarih ve 22169 sayılı Kararında; aynı kurumdan veznedarlık görevine vekaleten atanan memura; vekalet aylığının ancak vekalet ettiği veznedarlık görevinin asıl sahibi olan veznedarın, 657 sayılı Kanununun 86. maddesinin birinci fıkrasında sayılan nedenlerden biriyle görevinden geçici olarak ayrılması durumu söz konusu ise ödenebileceği belirtilmiştir.

Kısaca; vekalet aylığı verilebilmesinin şartlarını belirleyen 86. maddeden anlaşıldığı üzere, bir görevin memurlar eliyle vekaleten yürütülmesi halinde aylıksız vekalet asıl olup; bu halin istisnaları maddenin 4, 5 ve 7. fıkralarında sayılmıştır. Dördüncü fıkraya göre; maddenin birinci fıkrasında sayılan ayrılmalar dolayısıyla yapılan kurum içinden atamalarda, 3 aydan fazla devam eden vekalet görevinde ve aynı şekildeki ayrılmalar dolayısı ile ilkökul öğretmenliği ve veznedarlık kadrolarına atananlara göreve başlanıldığı tarihten itibaren vekalet aylığı verilecektir. Görüldüğü üzere; kurum içinden veznedarlık kadrosuna vekalet ettirilen bir memura vekalet aylığı verilebilmesi için veznedarlık kadrosunun boş olmaması, ancak asıl veznedarın maddenin birinci fıkrasında sayılan sebeplerden biriyle ayrılmış olması gerekmektedir.

Bunun yanında; saymanlık kadrosunun da devamlı olarak boşalması halinde, kurum içinden atanacak vekil memura göreve başladığı tarihten itibaren vekalet ücreti ödenecektir. Acaba, saymanlık görevinin geçici olarak boşalması durumunda, vekalet edecek memurlara vekalet ücreti hangi tarihten itibaren ödenecektir. 86. maddenin altıncı fıkrasında; “..... mali, nakdi ve aynı sorumluluğu bulunan saymanlık kadrolarının boşalması halinde bu kadrolara işe başladıkları tarihten itibaren vekalet aylığı verilmek suretiyle memurlar arasından atama yapılabilir.” hükmü mevcuttur. Buradaki boş kadrodan kasıt, sürekli boşalmış olan bir kadrodur.

Boş saymanlık kadrosuna vekaleten yapılan atamalarda, göreve başlanılan tarihten itibaren, dolu bir saymanlık kadrosuna (geçici boşalmış kadro) vekaleten yapılan atamalarda, vekalet görevinin 3 aydan fazla devam etmesi halinde, 3. ayın bitiminden itibaren vekalet ücreti ödenecektir.

b) Kurum Dışından Atanan Memurlar İçin

657 sayılı Kanununun 86. maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan; “..... kurum dışından veya ..... atananlara göreve başladıkları tarihten itibaren vekalet aylığı ödenir.” hükmü uyarınca; kurum dışından atanan memurlar, vekalet görevine başladıkları tarihten itibaren vekalet aylığına hak kazanırlar.

Daha öncede değinildiği gibi, kadronun boş olması ya da dolu olmasına rağmen geçici ayrılmalar dolayısıyla boşalması halinde, bu görevlere kurum dışından vekil memur atanabilmektedir. Bu memurların atandıkları kadronun belirtilen anlamlarda dolu veya boş olmasının; bunların alacağı vekalet ücretine etkisi yoktur. Bu gibiler, göreve başladıkları günden itibaren vekalet ücretine hak kazanırlar.

c) Açıktan Atananlar İçin:

Açıktan atanan vekil memurlar da, kurum dışından atanan vekil memurlarda olduğu gibi, göreve başladıkları günden itibaren vekalet ücretine hak kazanırlar.

d) Vekalet Ücretinin Ödenme Süresi

Yukarıda, vekalet ücretinin hangi durumlarda ve hangi tarihten başlamak suretiyle ödeneceği açıklanmıştır. Mevzuatta vekalet ücretinin belirtilen bu başlangıç tarihlerinden itibaren ödeneceği belirtilmiş, ancak ödenme süresi ile ilgili bir sınırlama getirilmemiştir. Bu nedenle, vekalet görevinin fiilen yapıldığı sürece, vekalet ücreti ödenir.

B) Zamlar (Yan Ödeme Puanları) ve Özel Hizmet Tazminatları

Zam ve tazminatların kanuni dayanağını 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun “Zam ve tazminatlar” başlıklı 152 nci maddesi oluşturmaktadır. Söz konusu madde hükmünde, zamlar ve tazminatlar ayrı başlıklar altında düzenlenmiş olup, “Zamlar” başlıklı I inci bölümde, niteliği ve çalışma şartları bakımından güç olan işlerde çalışanlara iş güçlüğü zammı, hayat ve sağlık için tehlike arz eden hizmetlerde çalışanlara iş riski zammı, Sayıştay'a hesap vermekle yükümlü olan saymanlarla, vezne açığından mali olarak sorumlu olan veznedar ve diğer görevlilere mali sorumluluk zammı, temininde, görevde tutulmasında veya belli yerlerde istihdam edilmesinde güçlük bulunan elemanlara ise temininde güçlük zammı ödenmesi öngörülmektedir. Söz konusu 152 nci maddenin II nci bölümünde ise tazminatlar düzenlenmiş olup bu bölüme göre Devlet memurlarına ödenmesi öngörülen tazminatlar: özel hizmet tazminatı, eğitim ve öğretim tazminatı, din hizmetleri tazminatı, emniyet hizmetleri tazminatı, mülki idare amirliği özel hizmet tazminatı, adalet hizmetleri tazminatı ve denetim tazminatıdır. 152 nci maddenin, III-Ortak Hükümler bölümünde, maddenin I inci bölümünde yer verilen zamlar ile II nci bölümünde yer verilen tazminatların Maliye Bakanlığınca bütün kurumları kapsayacak şekilde yılda bir defa olmak üzere hazırlanacağı ve Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulacağı belirtilmektedir. Maliye Bakanlığı zam ve tazminatların hangi işi yapanlara ve hangi görevlerde bulunanlara ödeneceğini, miktarlarını ve ödeme usul ve esaslarını ilgili kurumların yazılı isteğini göz önünde bulundurmak ve Devlet Personel Başkanlığının görüşünü almak suretiyle belirlemektedir. Kanunun verdiği yetkiye dayanarak her yıl zam ve tazminatlara ilişkin olarak Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü, Personel Mevzuatı-I

Dairesince hazırlanan ve Devlet memurlarına ödenecek zam ve tazminatları düzenleyen karar Bakanlar Kurulunca kabul edilerek Resmi Gazetede yayımlanmak suretiyle yürürlüğe konulur.

Bilindiği üzere; Devlet memurlarına ne miktarda zam ve tazminat ödenmesi gerektiği ve bu zam ve tazminatların ödenmesi esasları; 657 sayılı Kanunun 152. maddesine göre; Bakanlar Kurulu Kararı ile belirlenir. 2006 yılı için 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve aynı Kanunun ek geçici 9. maddesi kapsamına giren kurumlardan aylık alanlara, ne miktarda zam ve tazminat verileceğine ilişkin Bakanlar Kurulu Kararı 17.04.2006 tarih ve 2006/10344 sayılı Karardır.

17.04.2006 tarih ve 2006/10344 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının uygulanmasına yönelik 160 Seri No.lu Devlet Memurları Kanunu Genel Tebliği 11.05.2006 tarih ve 26165 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

12.04.2007 tarih ve 26491 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 2007/11930 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile; 17/4/2006 tarihli ve 2006/10344 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan “Devlet Memurlarına Ödenecek Zam ve Tazminatlara İlişkin Karar”(Yan Ödeme Kararnamesi olarak anılacaktır.) ve eki cetvellerin 2007 yılında da uygulanmaya devam edilmesi; Devlet Personel Başkanlığının görüşüne dayanan Maliye Bakanlığının 21/3/2007 tarihli ve 5250 sayılı yazısı üzerine, 657 sayılı Kanunun 152. maddesine göre, Bakanlar Kurulu’nca 26/3/2007 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Şu an itibariyle geçerli olan bu Bakanlar Kurulu Kararıdır.

Şimdi bu Karar ve Tebliğde vekalet halinde zam ve tazminat ödemeleri ile ilgili hükümler üzerinde duralım.

Yan Ödeme Kararnamesinin “Vekalet” başlığını taşıyan 9. maddesine göre;

“(1) 657 sayılı Kanunun 86 ncı maddesi uyarınca;

a) 1) Kurumlarınca bir göreve kurum içinden veya diğer kurumlardan vekalet ettirilenlere;

aa) Vekaletin, 657 sayılı Kanunun 86 ncı maddesine binaen yapılması ve bu hususun onayda belirtilmiş olması,

bb) Vekaletin, Bakanlar Kurulu kararı veya müşterek karar ile atama yapılması gereken kadro veya görevler için ilgili Bakan, diğer kadro veya görevler için asili atamaya yetkili amir tarafından verilmesi,

cc) Vekillerin, genel ve ilgili özel mevzuatı uyarınca asaleten atanmada aranan tüm şartları (asaleten atanmada sınav şartı aranılan kadro veya görevler için bu sınavlara

girebilme hakkının elde edilmiş olması dahil) bir arada taşımaları,

kaydıyla; vekalet ettikleri kadro veya görevler için bu Karar uyarınca öngörülen zam ve tazminatların toplam net tutarının, asli kadro veya görevleri karşılığında fiilen aldıkları zam ve tazminatların toplam net tutarından fazla olması halinde, aradaki fark; 657 sayılı Kanunun 175 inci maddesindeki oranlar dikkate alınmaksızın, vekalet görevine başlanıldığı tarihten itibaren ve vekalet görevinin fiilen yapıldığı sürece ödenir.

2) aa) Esas ve usule ilişkin olarak yukarıda belirtilen şartları bir arada taşımayanlara,

bb) Mehil müddeti, yıllık izin, mazeret izni, hastalık izni, geçici görev, vekalet, görevden uzaklaştırma, tutuklanma, gözaltına alınma, hizmetiçi eğitim, kurs veya seminer nedeniyle görevlerinden ayrılanlara vekalet edenlere,

cc) Vekaletleri esnasında yıllık izin, mazeret izni, hastalık izni, vekalet görevine ilişkin olmayan geçici görev, görevden uzaklaştırma, tutuklanma, gözaltına alınma, hizmetiçi eğitim, kurs, seminer ve benzeri nedenlerle vekalet görevine ara verenlere (ara verdikleri günler için),

çç) Diğer personel kanunlarına tabi olanlardan bu Kararname uyarınca zam ve tazminat ödenmesi öngörülen kadro veya görevlere vekalet edenlere,

dd) Kurumların 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli cetvellerinde kadrosu bulunmayan okul müdürlüğü, okul müdür başyardımcılığı ve okul müdür yardımcılığı görevlerini yürütenlere,

ee) Bu Kararname uyarınca zam ve tazminat ödenmesi öngörülen kadro veya görevlere vekalet eden her statüdeki sözleşmeli personele (6/2/1997 tarihli ve 97/9021 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı kapsamındaki kadro karşılığı sözleşmeli personel hariç), vekalet nedeniyle öngörülen zam ve tazminatlar ödenmez.

b) Bir göreve açıktan vekalet edenlere, bu göreve ait zam ve tazminatlar, 657 sayılı Kanunun 175 inci maddesindeki oranlar dikkate alınmaksızın vekalet aylığıyla birlikte ödenir.”

Konu ile ilgili olarak 11.05.2006 tarih ve 26165 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Devlet Memurları Kanunu Genel Tebliği'nin 6. maddesine göre;

“6- Kararın 9 uncu maddesinin birinci fıkrasında, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 86 ncı maddesi uyarınca kurumlarınca bir göreve kurum içinden, diğer kurumlardan veya açıktan vekalet ettirilene ödenecek zam ve tazminatlara ilişkin hükümlere yer verilmiştir. Buna göre:

657 sayılı Kanunun 86 ncı maddesi uyarınca kurumlarınca bir göreve kurum içinden veya diğer kurumlardan vekalet ettirilene;

a) Vekaletin, 657 sayılı Kanununun 86 ncı maddesine binaen yapılması ve bu hususun onayda belirtilmiş olması,

b) Vekaletin, Bakanlar Kurulu kararı veya müşterek karar ile atama yapılması gereken kadro veya görevler için ilgili Bakan, diğer kadro veya görevler için asili atamaya yetkili amir tarafından verilmesi,

c) Vekillerin, genel ve ilgili özel mevzuatı uyarınca asaleten atanmada aranan tüm şartları (asaleten atanmada sınav şartı aranılan kadro veya görevler için bu sınavlara girebilme hakkının elde edilmiş olması dahil) bir arada taşımaları,

kaydıyla, vekalet ettikleri kadro veya görevler için öngörülen zam ve tazminatların toplam net tutarının, asli kadro veya görevleri karşılığında fiilen aldıkları zam ve tazminatların toplam net tutarından fazla olması halinde, aradaki fark; 657 sayılı Kanununun 175 inci maddesindeki oranlar (1/3 ve 2/3) dikkate alınmaksızın, vekalet görevine başlanıldığı tarihten itibaren ve vekalet görevinin fiilen yapıldığı sürece ödenecektir.

Asaleten atanmada sınav şartı aranılan kadro veya görevlere vekalet halinde, vekaletten doğan zam ve tazminatların ödenebilmesi için bu sınavlara girebilmenin koşulu olan görevde yükselme eğitimine katılmış olma şartı aranmayacaktır.

Yukarıda belirtilen tüm şartları bir arada taşımadıkları için tedviren görevlendirildikleri kabul edilecek olanlara ise bu ödemelerin yapılmasına imkan bulunmamaktadır.

Örnek: Bir Bakanlıkta boş bulunan ve müşterek kararname ile atama yapılması gereken I inci derece kadrolu İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı görevini vekaleten yürüten aynı yerdeki bir Şube Müdürüne, zam ve tazminat farkı ödenebilmesi için, (diğer şartları da taşıması kaydıyla) vekaleten atama onayının ilgili Bakan tarafından verilmesi gerekmektedir.

Örnek: (X) Genel Müdürlüğü atama ve görevde yükselme yönetmeliği uyarınca asaleten atanmada belli bir hizmet bölgesinde belli bir süreyle görev yapmış olma şartı öngörülmüş Şube Müdürlüğü kadro görevini vekaleten yürüten bir memura, zam ve tazminat farkı ödenebilmesi için, (diğer şartları da taşıması kaydıyla) bu memurun söz konusu hizmet bölgesinde aynı süreyle görev yapmış olması şartı aranacaktır.

Örnek: Yukarıda belirtilen şartları taşıyarak (X) Bakanlığının Ankara İl Müdürlüğünde I inci derece Şube Müdürü kadrosuna vekalet eden I inci derece Kimyager kadrosunda çalışan bir Devlet memuruna;

- 1 inci derece Kimyager kadrosu için, I sayılı Cetvelin (B) bölümünün 3/b sırasından (775) puan iş güçlüğü zammı ile (1400) puan temininde güçlük zammı olmak üzere toplam (2175) puan zam ve II sayılı Cetvelin (E) bölümünden (normal bölge için) %130

oranında özel hizmet tazminatı,

- 1 inci derece Şube Müdürlüğü kadrosu için, I sayılı Cetvelin (A) bölümünün 25 inci sırasından (600) puan iş güclüğü zammı, (500) puan temininde güçlük zammı ile (B) bölümünün Dip Not 3/a sırasından (1400) puan (Ancak Kararın 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi gereği, istisnalar hariç temininde güçlük zammı toplamı 1800 puanı geçemeyeceğinden 1300 puan olarak dikkate alınacaktır) temininde güçlük zammı olmak üzere toplam (2400) puan zam ile vekalet eden memur kimyager kariyerine haiz olduğundan II sayılı Cetvelin (A) bölümünün 9 uncu grubundan %145 oranında özel hizmet tazminatı,

öngörüldüğü dikkate alınarak, vekalet nedeniyle verilecek zam ve tazminatların hesabı (YTL olarak) şu şekilde yapılacaktır.

	KİMYAGER (Asli Kadro)	ŞUBE MÜDÜRÜ (Vekalet Edilen Kadro)
Hak edişler		
Zam Tutarı	$2.175 \times 0,01353 = 29,43$	$2.400 \times 0,01353 = 32,47$
Tazminat Tutarı	$9.500 \times 0,04265 \times \%130 = 526,78$	$9.500 \times 0,04265 \times \%145 = 587,50$
Zam ve Tazminat Toplamı	556,21	619,98
Kesintiler		
Damga Vergisi	$556,21 \times \%006 = 3,34$	$619,98 \times \%006 = 3,72$
Gelir Vergisi	$29,43 \times \%15 = 4,41$	$32,47 \times \%15 = 4,87$
Kesinti Toplamı	7,75	8,59
Net Tutar	$(556,21 - 7,75) = 548,46$	$(619,98 - 8,59) = 611,39$

Fark		611,39-548,46 = 62,93

Görüleceği üzere, vekil memura, vekalet edilen Şube Müdürlüğü için bu Karar uyarınca öngörülen zam ve tazminatların toplam net tutarının (611,39 YTL), asli kadro ve görevi karşılığında fiilen alınan zam ve tazminatların toplam net tutarından (548,46 YTL) fazla olması nedeniyle, aradaki fark (62,93 YTL), 657 sayılı Kanunun 175 inci maddesindeki oranlar dikkate alınmaksızın, vekalet görevine başlanıldığı tarihten itibaren ve vekalet görevinin fiilen yapıldığı sürece ödenecektir. Ancak, burada sosyal işler, idari ve mali işler, personel, özlük, dış ilişkiler, donatım, levazım ve benzeri destek hizmeti yürüten bir Şube Müdürlüğüne vekalet halinde, Şube Müdürlüğü için II sayılı Cetvelin (B) Teknik Hizmetler Bölümünün Dip Not 3/a sırasında öngörülen 1400 puan temininde güçlük zammı hesaplamaya dahil edilmeyecek ve ödenmeyecektir.

Ayrıca, Kararın 9 uncu maddesinin birinci fıkrasında belirtildiği üzere;

- a)** Esas ve usule ilişkin olarak yukarıda belirtilen şartları bir arada taşımayanlara,
- b)** Mehil müddeti, yıllık izin, mazeret izni, hastalık izni, geçici görev, vekalet, görevden uzaklaştırma, tutuklanma, gözaltına alınma, hizmetiçi eğitim, kurs veya seminer nedeniyle görevlerinden ayrılanlara vekalet edenlere,
- c)** Vekaletleri esnasında yıllık izin, mazeret izni, hastalık izni, vekalet görevine ilişkin olmayan geçici görev, görevden uzaklaştırma, tutuklanma, gözaltına alınma, hizmetiçi eğitim, kurs veya seminer ve benzeri nedenlerle vekalet görevine ara verenlere (ara verdikleri günler için),
- d)** Diğer personel kanunlarına tabi olanlardan bu Karar uyarınca zam ve tazminat ödenmesi öngörülen kadro veya görevlere vekalet edenlere,
- e)** Kurumların 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli cetvellerinde kadrosu bulunmayan okul müdürlüğü, okul müdür başyardımcılığı ve okul müdür yardımcılığı görevlerini yürütenlere,
- f)** Bu Karar ve eki cetveller uyarınca zam ve tazminat ödenmesi öngörülen kadro veya görevlere vekalet eden her statüden sözleşmeli personele (06/02/1997 tarihli ve 97/9021 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı kapsamındaki kadro karşılığı sözleşmeli personel hariç),

vekalet nedeniyle öngörülen zam ve tazminatlar ödenmeyecektir.

Bir göreve açıktan vekalet edenlere ise, bu göreve ait zam ve tazminatlar, 657 sayılı Kanunun 175 inci maddesindeki oranlar dikkate alınmaksızın vekalet aylığıyla birlikte vekalet görevine başlanıldığı tarihten itibaren ödenecektir.”

Zam ve tazminatlarla ilgili olarak, Tebliğde yer alan hususlar yeterli açıklıkta ve tereddüte yer vermeyecek şekilde olduğundan ayrıca üzerinde durulmamıştır.

VEKALETLE İLGİLİ BAZI YARGI KARARI ÖZETLERİ

Danıştay Kararları:

657 sayılı Kanunun değişik 175 inci maddesinde öngörülen ikinci görev ücreti, bulunan kadro derecesinin ilk kademesi olarak saptanmayıp sözü geçen ilk kademe ödenebilecek üst sınır olarak belirtildiğinden, bu kademenin altında ücret tespiti yetkisi idareye tanınmış bulunmaktadır. (3. D. 04.10.1978 / E:1977/10095, K:1978/2781)

Akademik kadroda görev yapan üniversite personelinin ikinci bir görev yürütmeleri halinde 2. görev aylığından yararlandırılırlar. Ancak 2. görev için öngörülen düzeyde döner sermaye katkı payı ödemesinden faydalanamazlar. (8. D. 26.11.1998 / E:1997/3514, K:1998/3932)

Profesör olan davacıya, hastane başhekimliği görevinden dolayı ikinci görev aylığı ödenmesi gerekir. (8. D. 17.11.1999 / E:1997/719, K:1999/6278)

Sayıştay Kararları:

Açıktan vekil olarak atanan imam hatiplere lojman tazminatı ödenmesinin mevzuata aykırı olmadığı ve içtihadın bu yönde birleştirilmesi. (G.K.15.9.1997/4883/1)

Malmüdürlüğü kadrosuna kurum içinden vekaleten atanan ve asilde aranan şartları taşımayan şeflere, gelir idaresini geliştirme fonundan ek ücret ödenmesinde, vekalet edilen göreve ait ek ödeme ile vekalet edenin kendi kadrosuna ait ek ödeme arasındaki farkın ödenip ödenemeyeceği konusunda içtihadın birleştirilmesine lüzum ve mahal bulunmadığı. (G.K. 07.11.2002 / 5046/2)

Boş bulunan hesap işleri müdürlüğü kadrosuna vekalet eden hesap işleri müdür yardımcısına, vekalet edilen kadro aylığının 1/3'ünün ödenmesi ve bunun dışında aylık adı altında herhangi bir ödeme yapılmaması gerektiği. (T.K. 25.10.2005 / 28177)

Boş kadroya kurum içinden vekaleten atanan personele vekalet ettiği döneme ilişkin, kendi kadrosu ile vekalet ettiği kadroya ilişkin “ek ödeme ücreti” arasındaki farkın ödenmesinin mümkün olmadığı. (T.K. 29.06.2004 / 27232)

Asilde aranan “yüksek öğrenim görmüş bulunması” şartı vekalet edende bulunmadığından vekalet edilen göreve ilişkin özel hizmet tazminatının ödenmesinin

mümkün olmadığı. (T.K. 22.06.2004 / 27230)

657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 88'inci maddesi uyarınca belediye tabipliği görevini yürüten ve aynı Kanunun 175'inci maddesi gereğince ikinci görev ücreti ödenen doktora, sözleşme yapılması halinde ayrıca sözleşme ücreti ödenmesinin mümkün olduğu. (T.K. 22.06.2004 / 27229)

Boş bulunan kaymakamlık görevini vekaleten yürüten Yazı İşleri Müdürüne fark ödenmek suretiyle vekalet ettiği göreve ait ek göstergenin ödenmesinin mümkün olmadığı. (T.K. 30.03.2004 / 27040)

657 sayılı Kanunun 86'ncı maddesinde vekalet aylığı verilmek suretiyle gördürülecek haller arasında sayılmayan kaymakamlığa vekalet nedeniyle, vekalet aylığı ödenmesi ve 5'inci dereceli kaymakamlık kadrosuna vekalet eden ancak kazanılmış hak aylık derecesi 9 olan, dolayısıyla 5-15'inci dereceli kadrolara vekalet edenlerin vekalet ettikleri kadronun derecesinin, kazanılmış hak aylık derecesinin üç üst derecesinden fazla olmaması şartına uymayan personele vekalet edilen göreve ilişkin zam ve tazminatların ödenmesinin mümkün olmadığı. (T.K. 16.10.2002 / 25791)

1-4 dereceli kadrolara vekalet eden ancak 657 sayılı Kanunun 68'inci maddesi gereği yüksek öğrenim görmüş olma şartına uymayan personele, vekalet edilen göreve ilişkin yan ödeme ve tazminatların ödenmesinin mümkün olmadığı. (T.K. 04.07.2000 / 24810)

98/10548 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının 3'üncü maddesi F/b bendine göre, aslî görevleri yanında kendilerine 657 sayılı Kanunun 88'inci maddesine göre ikinci görev verilenlere ikinci göreve ilişkin özel hizmet tazminatı ödenmez. Bu bağlamda, belediyede ikinci görevde çalışan doktora ikinci görev aylığı ödenirken, özel hizmet tazminatı ödenmesinin mevzuata aykırı bulunduğu. (5. D. 09.03.2004 / 10497)

Anaokulunda öğretmenlik yapan davacıya, eğitim öğretim tazminatı ödenmesi gerekir. (8. D. 13.02.1995 / E:1994/3402, K:1995/451)

Hukuk İşleri Müdürü olarak görev yapan ve aynı zamanda kurumu avukat olarak temsil eden davacıya, avukatlık hizmetleri sınıfından özel hizmet tazminatı verilemez. (8. D. 22.01.1996 / E:1994/5412, K:1996/91)

Eğitim-Öğretim tazminatının eğitim hizmetleri sınıfında bulunan ve fiilen öğretmenlik yapanlara ödenmesi gerektiğinden, genel idare hizmetleri sınıfındaki sağlık meslek lisesi müdür yardımcısına ödenemez. (8. D. 30.11.1995 / E:1994/5465, K:1995/4053)

1994 yılında uygulanacak zam ve tazminatlara ilişkin 93/5152 sayılı Bakanlar Kurulu kararının III sayılı Cetvelin (E) Denetim Tazminatı bölümünün KİTlerde görevli müfettişlerle ilgili kısım yasaya ve hukuka aykırıdır. (8. D. 11.12.1997 / E:1995/2780, K:1997/3890)

İSKİ Genel Müdürlüğü, İstanbul Büyükşehir Belediyesine bağlı olduğundan bu genel müdürlük müfettişleri bağımsız genel müdürlük müfettişleri kapsamında değerlendirilemez. (8. D. 21.11.1997 / E:1995/3101, K:1997/3537)

Kreş ve gündüz bakımevlerinin öğretim kurumu veya anaokulu statüsünde olmuyup eğitim öncesi çocukların bakım ve gözetimi için açılan kuruluşlar olduğundan burada öğretmenlik yapanların eğitim ve öğretim hizmetleri sınıfından aldıkları %30 özel hizmet tazminatının %11'e düşürülmesinde hukuka aykırılık bulunmamaktadır. (8. D. 12.11.1997 / E:1995/3474, K:1997/3327)

Milli eğitim müdürlüğü inşaat şube müdürlüğünde görevli teknik personele, Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca görevli emsali teknik personele ödenen oranda tazminat verilemez. (8. D. 04.05.1999 / E:1997/1762, K:1999/2753)

Maliye Bakanlığı Hukuk Müşavirlerine, 97/9238 sayılı Bakanlar Kurulunun Kararının eki 2 sayılı cetvelin A-5 grubunda, diğer bakanlıkların 1. derece kadrolu hukuk müşavirlerine ve hukuk müşavirlerine A-6 grubunda yer verilmesinde hukuka ve ilgili mevzuata aykırılık bulunmamaktadır.(8.D.27.10.1998/E:1997/2359,K:1998/3478)

Harç yatıran öğrenci sayısı 15.000 ve daha fazla olan üniversitelerde genel idare hizmetleri sınıfında olan genel sekreter yardımcısı ve daire başkanlarına, diğer üniversitelerde görevli olanlara göre daha fazla oranda özel hizmet tazminatı ödenmesinde yasaya aykırılık bulunmamaktadır. (8.D.4.11.1998 / E:1997/2367, K:1998/3520)

Sağlık memuru olarak çalışan ve ... Üniversitesi Sağlık İdaresi Yüksekokulundan mezun olan davacının özel hizmet tazminatı ödemesi yükseköğrenim görmüş yardımcı sağlık personeline ödenen oranda olabilir. (8. D. 17.03.1999 / E:1997/3792, K:1999/1484)

Ortodonti uzmanı olarak görev yapan davacının özel hizmet tazminatı ve döner sermaye payı uzman tabipleri için ödenen oranda ödenir. (8. D. 17.03.1999 / E:1997/4627, K:1999/1489)

657 sayılı Yasanın 43/g maddesinde öngörülen ek göstergeden yararlanabilmek için iktisat müfettişlerinin zorunlu olan en az 8 yıllık mesleki görev sürelerinin tamamının yüksek öğrenim mezunu olarak geçirilmiş olması gerekmez. (12. D. 28.02.2000 / E:1998/2224, K:2000/1078)

Hekim olarak çalıştığı Doğumevi Başhekimliğince bu görevinden dolayı ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun "Mali Hükümler" başlıklı Beşinci Kısım ile "Sosyal Haklar ve Yardımlar" başlıklı Altıncı Kısımında yer alan hükümler nedeniyle ödenen aylık, ücret, yardım ve tazminat adı ile ifade edilen ödemelerden bir kısmının vergiden ayrık tutulmasının, hayat standardı esası yönünden kazancın tespitinde beyandaki düşüklüğü izaha yeterli sayılmayacak biçimde diğer ödemelerden farklı kabullerinde

isabet bulunmamaktadır. (V.D.D.K. 04.04.1997 / E:1996/149, K:1997/180)

Belediye Muhasebecisinin boş olan belediye tahsildarlığına muhasebeciliği başaramadığı gerekçesi ile vekaleten atanması vekalet müessesesi ile güdülen amaca aykırıdır. (5. D. 23.05.1978 / E:1975/8040, K:1978/1882)

Boş bulunan kadrolar kural olarak "görevlendirme" suretiyle doldurulamaz. (5. D. 09.02.1998 / E:1997/2711, K:1998/270)

Kamu hizmetlerinin tedviren ya da vekaleten yürütülmesini sürekli hale getirecek şekilde uygulama yapılmasında, kariyer ve liyakat ilkelerine uyarlık bulunmamaktadır. (5. D. 17.09.2003 / E:2003/868, K:2003/3533)

Hangi projenin "büyük proje" sayılacağına kurumların takdirine bırakıldığı için Büyükşehir Belediye Başkanınca büyük projede çalıştıkları için ek tazminat ödenmesi uygun bulunanlara bu tazminatın ödenmesinin mümkün olduğu. (T.K. 21.06.2004 / 27215)

Kadroları teknik hizmetler sınıfında yer alan ve meslekleriyle ilgili üstö öğrenimi bitirmelerine karşın uygun kadroya atanmayan personele bitirdikleri okula ve kariyerlerine göre özel hizmet tazminatı ödenmesinin mümkün olduğu. (T.K. 29.03.2004 / 27035)

Sağlık Müdürlüğünde görevli Dr. ...., 657 sayılı Kanunun 88'inci maddesi hükmü uyarınca Sivas Belediyesinde tabiplik görevini ikinci görev olarak yapmakta olduğundan kendisine 657 sayılı Kanunun 175'inci maddesi hükmüne göre yalnızca ikinci görev ücreti ödenmesi mümkün olup, 146'ncı maddesinin 2'nci fıkrası hükmüne göre ayrıca bir ücret ödenmesinin mümkün olmadığı. (T.K. 04.03.2003 / 26167)

Teknik hizmetler sınıfına ait kadrolarda görevli olup, bu görevleriyle ilgisi olmayan bir üst öğrenimi bitirenler için önceki öğrenim durumlarına ait özel hizmet tazminatı ve yanödemenin esas alınacağı. (T.K. 29.09.1998 / 24262)

(1) Fıkarda yer alan "köy ve beldelerdeki ebelik ve hemşirelik," ibaresi, 21/6/2005 kabul tarihli, 5/7/2005 tarih ve 25866 sayılı R.G.de yayımlanan 5371 sayılı Kanunun 5. m. ile eklenmiştir.

(2) Fıkarda yer alan "Maliye Bakanlığının izni (mahalli idarelerde izin şartı aranmaz) ile" ibaresi, 21/03/2006 tarih ve 5473 sayılı Kanunun 3. maddesi ile eklenmiştir.

Kaynakça:

1- MEMİŞ, Halil. Mahalli İdareler Açısından Yorumlanmış Personel Mevzuatı. KONT-DER Yayını. 1998.

2- MEMİŞ, Halil. Açıklamalı, İçtihatlı, Örnekli 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu. MİARGED Yayını. 2007.

		VEKALET	
	KURUM İÇİNDEN	KURUM DIŞINDAN	AÇIKLAMA
DOLU KADRO	AYLIK AYLIKSIZ VEKALET ASILDIR. İSTİSNASI: a) Vekalet görevinin 3 aydan fazla devam eden süresi için (657/86), vekalet edilen kadro derecesinin birinci kademesinin 1/3'ü vekalet aylığı olarak ödenir. b) İlkokul öğretmenliğine atanan öğretmenler ve veznedarlık görevine atanana göre başladıkları tarihten itibaren (657/86), vekalet edilen görevin kadro derecesinin birinci kademesinin 1/3'ü ödenir(657/175).	Dolu kadroya kurum dışından atanana göre başladıkları tarihten itibaren (657/86), vekalet edilen görevin kadro derecesinin birinci kademesinin 1/3'ü vekalet aylığı olarak ödenir (657/175).	Dolu kadroya başlandı vekalet kademesi verilir. memuru yararlandı memuru (657/175) Yani vekalet
	ZAM VE TAZMİNAT	Dolu kadroya (Mehil müddeti, yıllık izin, mazeret izni, hastalık izni, geçici görev, vekalet, görevden uzaklaştırma, tutuklanma, gözaltına alınma, hizmetiçi eğitim, kurs veya seminer nedeniyle görevlerinden ayrılanlara) vekalet edenlere, vekalet ettikleri göreve ait zam ve tazminatlar ödenmez (2006/10344 Karar Sayılı B.K.K. Madde: 9/2-bb).	
BOŞ KADRO	AYLIK Boş kadroya kurum içinden veya dışından aylıksız vekalet asıldır. İSTİSNASI: Mali nakdi ve aynı sorumluluğu bulunan saymanlık kadrolarının boşalması halinde, bu kadrolara işe başladıkları tarihten itibaren (657/86), vekalet edilen kadro derecesinin birinci kademesinin 1/3'ü vekalet aylığı olarak ödenir (657/175). Belediyelerin boş bulunan veterinerlik ve hayvan sağlık memurluğu kadrolarına kurum dışından vekil atanabilir(657/86) ve vekalet edilen kadro derecesinin birinci kademesinin 1/3'ü vekalet aylığı olarak ödenir (657/175).		Vekil A İSTİSNASI: tatili h belde müher kasaba Bakan aram (657/8 birinci tanına vekale edilir (

Vekalet ettikleri kadro veya görevler için bu Karar uyarınca öngörülen zam ve tazminatların toplam net tutarının, asli kadro veya görevleri karşılığında fiilen aldıkları zam ve tazminatların toplam net tutarından fazla olması halinde, aradaki fark; 657 sayılı Kanununun 175 inci maddesindeki oranlar dikkate alınmaksızın, vekalet görevine başlanıldığı tarihten itibaren ve vekalet görevinin fiilen yapıldığı sürece ödenir. (2006/10344 Karar Sayılı B.K.K.)

İSTİSNASI: 1) Esas ve usule ilişkin olarak yukarıda belirtilen şartları bir arada taşımayanlara,

2) Mehil müddeti, yıllık izin, mazeret izni, hastalık izni, geçici görev, vekalet, görevden uzaklaştırma, tutuklanma, gözaltına alınma, hizmetiçi eğitim, kurs veya seminer nedeniyle görevlerinden ayrılanlara vekalet edenlere,

3) Vekaletleri esnasında yıllık izin, mazeret izni, hastalık izni, vekalet görevine ilişkin olmayan geçici görev, görevden uzaklaştırma, tutuklanma, gözaltına alınma, hizmetiçi eğitim, kurs, seminer ve benzeri nedenlerle vekalet görevine ara verenlere (ara verdikleri günler için),

4) Diğer personel kanunlarına tabi olanlardan bu Kararname uyarınca zam ve tazminat ödenmesi öngörülen kadro veya görevlere vekalet edenlere,

5) Kurumların 190 sayılı KHK'ye ekli cetvellerinde kadrosu bulunmayan okul müdürlüğü, okul müdür başyardımcılığı ve okul müdür yardımcılığı görevlerini yürütenlere,

6) Bu Kararname uyarınca zam ve tazminat ödenmesi öngörülen kadro veya görevlere vekalet eden her statüdeki sözleşmeli personele (6/2/1997 tarihli ve 97/9021 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı kapsamındaki kadro karşılığı sözleşmeli personel hariç),

vekalet nedeniyle öngörülen zam ve tazminatlar ödenmez. (2006/10344 Karar Sayılı B.K.K.)

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 175 inci maddesine 631 sayılı K.H.K.'nin 5 inci maddesi ile eklenen vekalet aylığının ödenebilmesi için, vekilin asilde aranan şartları taşıması zorunlu bulunmaktadır. Zam ve tazminatların ödenebilmesini **1)** Vekaletin, 657 sayılı Kanununun 86 ncı maddesine binaen yapılan Bakanlar Kurulu kararı veya müşterek karar ile atama yapılması gereken kadro veya görevler için ilgili Bakan, diğeri tarafından verilmesi, **3)** Vekillerin, genel ve ilgili özel mevzuatı uyarınca asaleten atanmada aranan tüm şartları (asıl görevlere girebilme hakkının elde edilmiş olması dahil) bir arada taşımaları şartlarına bağlanmış bulunmalarıdır.

Aylık= (Gösterge + Varsa Ek Gösterge) x Katsayı (657/147-A, 155,43-A, 43-B).

Dolu Kadro: Asil memurun kanuni izin, geçici görev, disiplin cezası uygulaması veya görevden uzaklaştırılması nedeniyle boş kalan kadro.

Boş Kadro: Asil memurun emeklilik, ölüm, istifa, başka bir göreve atanma gibi nedenlerle görevinden ke

Hazırlayan : Halil MEMİŞ / İçişleri Bakanlığı Kontrolörü

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA